

Ciechanów dawniejszy.

(Cechy, nadania i zapisy).

Leży przede mną udzielony łaskawie przez Przewielebnego ks. Prałata Chąbowskiego p. redaktorowi „Kroniki” „Wykaz przywilejów, dokumentów i aktów kościoła Parafjalnego w Ciechanowie”, pisany w 1784 roku i zaczynający się łacińskim panegirikiem na cześć ówczesnego proboszcza i dziekana Macieja Rydzewskiego na czterech stronach drobnego pisma przez Stanisława Dzierwińskiego, sekretarza przy konsystorzu w Pułtuskach.

Na pierwszym miejscu zanotowany jest przywilej cechu szewców, nadany przez Bolesława Jana, księcia mazowieckiego w r. 1446. Jak widać z dalszych notatek, cech ten był bardzo liczny i zasobny — nic dziwnego: pomimo iż wówczas znaczna część ludności okolicznej chodziła w łapciach lub całkiem boso, najzamożniejsi nawet nie jeździli po buty do Warszawy, mogło być raczej odwrotnie.

Drugim z kolei wpływowym i ważnym cechem było bractwo krawców; potwierdzenie tegoż nastąpiło w 1477 r. — powiedziano tam, że posiadają w kościele Parafjalnym miejsce do grzebania swych zmarłych braci, co wskazuje też, że pod kościołem były niegdyś do tego celu przeznaczone podziemia.

Pozatem, jak widać z omawianego wykazu, Ciechanów posiadał szereg bractw i cechów, jak: złotnicy, ślusarze, kołodzieje, garbarze i skórnicy (skóry wówczas używano także do wyrobu naczyń, w których przewożono płyny t. zw. skórników), kowale, kusznicy i łucznicy (kusze lub samostrzały mogły przebić zbroję na odległość 600 kroków), stolarze, rymparze (zajmowali się wyrobem pasów i uprząży), nożownicy (wyraabiający broń białą i noże), murarze, malarze, kuśnierze, garncarze i zduni.

Z tych samych czasów pochodzi i cech oracki (stowarzyszenie oraczy czyli rolników), o którym wzmianki zamieszczone znajdujemy w innym zbiorze dokumentów.

W rządzie przywilejów z omawianego wykazu dowiadujemy się o przy-

wileju rajców m. Ciechanowa, nadanym w r. 1471 i przywileju Stowarzyszenia kupców, w r. 1474 potwierdzonym przez Kazimierza, biskupa płockiego a zarazem księcia mazowieckiego, i później przez królów polskich Stefana i Zygmunta.

Dalej wykaz obejmuje liczne nadania swobód obywatelskich z różnych czasów, lustracje spisy mieszkańców, przywileje, procesy, akta sądowe, wyroki, dekryty, opisy dóbr kościelnych, zapisy testamentowe na różne cele i t. p. Znajdujemy tu między innymi:

O pobieraniu opłaty mostowego z r. 1585.

Potwierdzenie przywileju miasta Ciechanowa z r. 1538

Takież potwierdzenie z r. 1555.

Potwierdzenie przywilejów i praw mieszczan ciechanowskich z r. 1627

Lustracje i spisy ludności w latach 1544, 1564, 1660, 1765.

Akt stwierdzenia granic posiadłości kościelnych we wschodniej części dzisiejszego powiatu przasnyskiego pomiędzy rzekami Omulewem i Płodownicą w pobliżu wsi Rupino i Drządzdzewo z r. 1574.

Wyrok w sprawie między zakonem Augustjanów i magistratem m. Ciechanowa z powodu różnych krzywd z r. 1718. Wyrok w sprawie między tymże zakonem i Melchiorzem Kołakowskim z powodu pewnych dóbr, zapisanych zakonowi w testamencie w r. 1607.

Nadanie placu czyli siedliska z ogrodem pod budowę kościoła Ś-tej Małgorzaty z r. 1427. Nadanie placów pod budowę siedmiu domów około kościoła parafjalnego 1471 - 1526.

Zatwierdzenie zapisu czynszów rocznych na chleb dla biednych przy szpitalu Ciechanowskim (szpital ten, jak widać, był także przytułkiem dla starców), na wyżywienie podrzuconych dzieci i na posag dla biednej dziewczyny sieroty z r. 1539.

Dalej następują zapisy pieniężne we florenach (dukatach) i tyńfach (złoty polski, bity ze srebra) na budowę nowych ołtarzy (świętej Katarzyny, ś-go Wawrzyńca, ś-tej Anny,

Trójcy ś-tej, ś-go Marcina, Różańca ś-go), na stacje Męki Pańskiej, na szpital ś-go Ducha przy kościele parafjalnym, na uposażenie organisty i inne cele.

Hojnych zapisodawców jest bardzo wielu, między nimi spotykają się nazwiska: Smiecińskich, Przedwojewskich, Kargowskich, Gostkowskich, Zaborowskich, Wróblewskich, Zembruskich, Wierzbickich, Kuklińskich, Milewskich, Rutkowskich, Bielińskich, Stryjewskich, Grabowskich, Grodzkich, Zórawskich, Gąseckich, Szczurzyńskich, Starzewskich, Pieniążków, Komorowskich, Karniewskich, Rykaczewskich, Gościńskich, Radzywińskich, Pęczkowskich, Bońkowskich, Rzeczkowskich, Humięckich, Szydłowskich, Piaseckich i wielu innych.

Z tego, co powiedziane, wnioskujemy, że Ciechanów był kiedyś znacznym miastem z kwitnącymi rzemiosłami i handlem, wyposażonym w bogatą okolicę. Świadczy o tem i ten fakt, że przywilej miejski nasz Ciechanów otrzymał o całe 13 lat wcześniej, niż Warszawa. Na ten temat opowiadają rzecz nie do uwierzenia, że kiedy Warszawa święciła uroczystość nadania jej praw, burmistrz Ciechanowa, biorący udział w tej uroczystości, uznał za stosowne życzyć Warszawie tak pomyślnego rozwoju, by czasem dorównała Ciechanowowi.

Ciekawe i zabawne.

(c. d. n.)

K. R.